

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De overlegging van Maria

Doch Maria bewaarde deze woorden alle te samen, overleggende die in haar hart.

Lucas 2 : 19.

De Beloofde der vaders is geboren. Het hemelse heirleger heeft gezongen. De herders hebben het Kindeke, in doeken gewonden, aanschouwd. Ze hebben de boodschap van de engel geloofd en ze hebben aangeboden. Ze zijn heengegaan, God verheerlijkende en prijzende om alles wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was. Bovendien maakten zij alom bekend, hetgeen hun van dit Kindeke gezegd was. En allen, die het hoorden, verwonderden zich over hetgeen hun gezegd werd van de herders. En wat doet nu Maria, de moeder van het Kindeke, de dienstmaagd des Heeren? Wel, zij bewaart deze woorden alle te samen, en overlegt ze in haar hart.

De woorden, die ze hoort en waarvan ze de vervulling mag zien, zijn voor haar te veel om ze ineens te kunnen verwerken. Ze wordt erdoor overweldigd. Ze kan ze niet overzien. Ze heeft behoefte om ermee tot zichzelf in te keren en ze te beschouwen in hun onderling verband. De stof is ook zo rijk, de zaken zijn zo groot. Het is haar te wonderbaar; ze kan er niet bij. Ze bewaart die woorden alle te samen. De woorden, die de herders gesproken hadden over de gebeurtenissen in de velden van Efratha, de woorden, die de engel tot haar had gezegd, toen hij de geboorte van haar Kind had aangekondigd, de woorden van haar tante Elizabeth, toen ze deze bezocht. Maria "bewaart" al deze woorden. Ze houdt ze vast, ze legt ze naast elkaar, om er de lijn in te ontdekken, om het verband tussen het één en het ander te zien. Ze probeert de ware betekenis van dit alles na te speuren. En dan niet maar oppervlakkig, verstandelijk, filosofisch, afstandelijk. O nee: ze bewaart al deze woorden, overleggende die in haar hart. Ze is er met heel haar ziel bij betrokken, mee bezig. Als de dienstmaagd des Heeren! In hoge ernst en tere godsvrucht. Dit in tegenstelling met de inwoners van Bethlehem, die zich wel even verwonderen over wat die eenvoudige herders hun zeggen, maar die toch blijkbaar zo weer kunnen overgaan tot de orde van de dag.

Aan de stille, in zichzelf gekeerde moeder des Heeren wordt veel gegeven. Maar er zal ook veel van haar geëist worden! Ze moet een goed gefundeerd geloof hebben, want eens zal een zwaard door haar ziel gaan, zoals Simeon het later zal uitdrukken. Maar toch heeft ze ongetwijfeld wonderlijk gelukkige ogenblikken doorleefd in haar overleggingen. Zal haar hart, waarin zij al die woorden bewaart en overlegt, niet vervuld zijn geweest van heilsbespiegelingen? Zal haar overdenking niet zoet zijn geweest?

De woorden en gebeurtenissen, die zij overlegt, zijn zo ontzaglijk rijk van inhoud en van zo'n onuitsprekelijke betekenis. Ze zijn, naar een woord van Luther, als een boom met vele takken, waaraan men bij elk zoeken weer nieuwe vruchten vindt. Immers, de woorden van de engel, haar door de herders

overgebracht, zijn voor haar woorden van God: "Zie, ik verkondig u grote blijdschap, die al de volke wezen zal, namelijk, dat u heden geboren is de Zaligmaker, Welke is Christus, de Heere, in de stad Davids."

En dan die lofzang, aangeheven door dat hemelse heirleger: "Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen."

O, de woorden, die Maria in haar hart bewaart en overlegt, bevatten in kort bestek alles, wat in de bedeling van het Oude en Nieuwe Testament is geopenbaard: heel Gods heilplan. Het is zo veel, zo diep en zo rijp, dat haar geest er zich geen meester van kan maken.

Verstaan wij iets van dit geheim van Maria? Het Kerstfeest is weer voorbij. We hebben de Kerstboodschap weer gehoord. Wellicht voor de zoveelste maal.

Inmiddels is ook de jaarwisseling weer voorbij. Konden we, evenals de inwoners van Bethlehem, misschien zonder meer weer overgaan tot de orde van de dag? En leven, alsof dit leven, dit aardse bestaan, zijn doel in zichzelf zou vinden? Zonder God in de wereld en daarom ook zonder enige gegronde hoop? O, gaat zo niet verder! Dat toch de vraag aan de orde moge komen: "mijn ziele, doorziet gij uw lot?; hoe zult ge rechtvaardig verschijnen voor God?"

Het antwoord ligt gereed! De Weg is en wordt ons voorgesteld en aangeprezen. Het Kerstfeest is voorbij, maar het Kerstfeit blijft!

Maria bewaarde al deze woorden tesamen en overlegde die in haar hart!

In haar hart! En vanuit het hart zijn de uitgangen des levens.

Zalig, als de woorden Gods ons hart hebben getroffen en ingenomen door de toepassende kracht van de Heilige Geest.

Ja, dan verstaan we toch iets van het geheim van Maria. Van dat bewaren en overleggen! En van het geheim van de dichter:

*Mijn hart, vervuld van heilsbespiegelingen,
Zal het schoonste lied van enen Koning zingen!*

En mijn overdenking van Hem zal zoet wezen!

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

Wanneer u dit blad ontvangt is er alweer bijna een derde van de eerste maand van het jaar 1986 verstreken. De tijd vliegt voorbij of beter gezegd wij vliegen door de tijd. Dat belijdt ook Mozes in de 90e Psalm: "wij vliegen daarheen". Dat bracht hem tot de bede "Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen". Wie een wijs hart heeft mogen ontvangen houdt rekening met het einde. Dat is nodig voor ons allen, jong en oud, want ons leven kan zo spoedig aan het einde zijn. Hebben we de Heere leren kennen in 1985? Hebben we Hem nodig leren krijgen in ons leven ook voor 1986? De Heere mocht de uitgave van ons blad daar nog voor willen gebruiken, opdat we Hem persoonlijk leren kennen en steeds meer leren kennen als de Weg, de Waarheid en het Leven.

We wensen al de lezers en medewerkers van ons blad de onmisbare zegen des Heeren toe. We denken daarbij in het bijzonder aan onze redacteur, ds. Blom, die zo onverwacht werd uitgeschakeld. De Heere die het in die weg nog wel gemaakt heeft, mocht hem verder herstellen, opdat hij naar de wens van zijn hart, de arbeid in zijn gemeente, in onze kerken en voor ons blad weer volledig mag verrichten.

U treft in dit eerste nummer helaas nog geen acceptgirokaart aan, we hopen dat dit de volgende keer het geval mag zijn. We komen daar dan nog nader op terug.

In de eerste verantwoording van dit jaar kunnen we medelen dat we f 325,- aan giften hebben ontvangen en 16 nieuwe abonnees konden inboeken. Van deze 16 abonnees zijn er 11 door kerkeraden en 1 door een vriend opgegeven. Dit was een goed begin. Hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. Bij de aanvang van het jaar 1986 willen we onze medewerkers en de lezers van ons blad van harte Gods onmisbare zegen toewensen. Het is ook onze hartelijke begeerte, dat de Heere ons blad voor velen tot zegen wil stellen.

2. We kunnen nog geen ambtelijke arbeid verrichten, maar we kunnen wel weer een en ander doen voor Bewaar het Pand. Het genezingsproces gaar voorspoedig, maar ik mag mijn been nog niet gebruiken. Het verdraagt slechts een belasting van 20 kg. en dat is niet veel. D.V. 27 januari a.s. moet ik opnieuw voor controle naar het ziekenhuis. De Heere heeft het tot hiertoe wel gemaakt. Ik heb wel gemerkt dat ik van dag tot dag lijdzzaamheid en geduld nodig heb en die zijn alleen bij de Heere te verkrijgen. Uit het hele land vandaan kreeg ik blikken van medeleven. Zelfs kreeg ik brieven uit Canada. Graag zou ik allen persoonlijk willen beantwoorden, maar ik zie er geen kans toe. Daarom wil ik op deze wijze alle Bewaar het Panders van harte dankzeggen voor hun medeleven.

3. Nog in het oude jaar ontving ik per giro twee giften van f 50,- van JvZR en MMR voor de school van Dundas en Hamilton. Al meer-malen hebben zij op deze wijze hulp geboden. Verder ontving ik een gift van f 100,- voor hetzelfde doel. Ook kwam er op de bankrekening van de school een bedrag van f 40,- van een onzer diaconieën. En op mij girorekening een bedrag van f 100,- van de Chr. Geref. Kerk van Leerdam. Hartelijk dank voor alles. Opnieuw bedacht het bestuur van het fonds Van der Heuvel-Majers de school met een koninklijke gift, nu zelfs tot een bedrag van f 10.000,-.

De lage koerswaarde van de dollar maakt dat de giften nog veel meer betekenis hebben. Uit de berichten die ik krijg weet ik dat de nood groot is en dat alle giften op hoge prijs worden gesteld.

B.

Uit het land van de Bijbel 49.

C. HET BEDRIJFSLEVEN.

III c. Kunsten en wetenschappen (3).

b). De scholen.

In onze vorige les maakten wij een begin met ons onderwerp "Descholen". Daarbij bespraken we iets over de leeftijd van het kind tot schoolbezoek. Dat hing namelijk af van het "gespeend-zijn". We hebben toen ook even verder stil gestaan bij de wijze van het "gekleed" zijn der jonggeborenen en enkele toepasselijke gedachten daaraan verbonden, zulks in verband met het feit, dat Jezus "in doeken werd gewonden".

Inmiddels zijn we nu ook gekomen bij de "jaarwisseling" 1985-1986 en willen gaarne gebruik maken van deze gelegenheid om al

onze lezers en lezeressen van harte toe te wensen: 's Heeren sparende en alvervullende zegen, zowel "stoffelijk" als "geestelijk"!

Wij willen nu verder een en ander gaan schrijven over b). De scholen onder Israël. Was de "schrijfkunst" al tijdens Abraham bekend, alsook in "Mozes" tijd, zij bereikte onder David en Salomo haar bloeitijd, vandaar ook die van de "letterkunde".

Zo lezen we van MOZES, dat hij werd opgevoed in de wijsheid der Egyptenaren, nadat hij door de Egyptische prinses aan Farao's hof was gebracht. Zo werd hij een persoon, "machtig in woorden en in werken" volgens Handel. 7 vs. 22. Later werd het "beeldschrift der Egyptenaren" vervangen door een bijna zuiver West-Semitisch "letterschrift". Vooral de priesters onder Israël konden goed schrijven. Vandaar dat we tussen de "geboden en wetten" lezen: "zij zullen dat opschrijven", opdat zo de "geboden en wetten" voor de verdere geslachten konden bewaard blijven. Toen Mozes 120 jaar was geworden schreef hij nog op 's Heeren bevel een lied. We zouden hier kunnen denken aan Psalm 90, waarboven staat: "Een gebed van Mozes, de man Gods." En in Deut. 33 lezen we van de "zegen, met welke Mozes, de man Gods, de kinderen Israëls gezegend heeft, vóór zijn dood." (Deut. 33 vs. 1).

Toen Israël in het beloofde land Kanaän was gekomen, brak een nieuw tijdperk aan. De heidenen werden op Gods bevel gedood en daarmee werd hun hoge cultuur vernietigd. Met de aangrenzende volken mocht Israël geen contact hebben. En daar het land Kanaän ruimschoots opleverde tot levensonderhoud voor Israël als namelijk "een land overvloeiende van melk en honing", zo was "handel" als zodanig niet nodig.

En voorts, hoe konden de benodigde voorwerpen bij de bouw van de "Tabernakel" in de woestijn aangeschaft worden? Wel, omdat zij de "ambachten" en de bekwaamheid daartoe in Egypte geleerd hadden. De kinderen leerden die weer van de vaders.

Zo moest dan de opvoeding der kinderen ook in Kanaän verzorgd worden. Wanneer bij de oprichting van de 12 "gedenkstenen" na de intocht van Israël in Kanaän Jozua's stem weerklinkt, dan zegt hij: "Als uwe kinderen vragen zullen, wat is dat, dat zult gij hun de *dad*en des Heeren onderwijzen". Vandaar, dat het "godsdienstonderwijs" het voornaamste bleef. Dat had Mozes hun goed bevolen in 's Heeren naam, zoals we lezen in Deut. 6 vs. 7: "Gij zult Mijne daden uwe kinderen inscherpen." Zo ook in Deut. 11 vs. 18: "Legt dan deze Mijne woorden in uw hart en in uw ziel, en bindt ze tot een teken op uwe hand, dat zij tot voorhoofdspannelen zijn tussen uw ogen". En in vers 19, waar we lezen: "En leert die uw kinderen, sprekende daarvan, als gij in uw huis zijt, en als gij op de weg gaat, en als gij nederligt, en als gij opstaat; voorts in vers 20: "en schrijft ze op de posten van uw huis, en aan uw poorten."

Lezer en lezeres! Zou deze kostelijke, ja, noodzakelijke opgaaf van de Heere aan Zijn volk Israël ook niet bijzonder van kracht zijn voor ons? Vanzelf te allen tijde, maar wel zeer bijzonder voor *thans*, in deze zo ernstige tijden van *diep verval*, van grenzenloze oppervlaktigheid ten opzichte van de onveranderlijke beginselen van Gods eeuwigblijvend *Getuigenis*, van Zijn Woord, als het zuivere "Richtsnoer" voor geloof en leven!

O, dat we de Heere smeken om Zijn bekwaammakende en getrouwmakende genade!

Dr. Ds.v.L.

De merktekenen der christenen

4.

De waarde van de belijdenis geschriften staat vandaag niet hoog genoteerd. De taxatie ervan is stukken minder vergeleken bij een aantal jaren geleden. De zaken, die in de geschriften aan de orde komen zijn vandaag niet meer aktueel of verouderd, zodat een hernieuwd belijden noodzakelijk is. Immers de kerk dient bij de tijd te zijn en het behoort tot de roeping en plicht van de kerk om op de eigentijdse vragen in te gaan en antwoord te geven. In verschillende opzichten, zo zegt men, functioneren de belijdenisgeschriften

niet meer, daar het eigentijdse van de 16e en 17e eeuw duidelijk spreekt. Er zijn er ook, die moeite hebben met bepaalde delen van de belijdenis. Weer anderen erkennen de binding aan de belijdenis, maar die binding wil men elastisch zien. Men wil theologisch en ethisch ruimte binnen het raam van de belijdenis. Vandaar de roep om ruimte. Die ruimte kan en mag er zijn, want de belijdenis is mensenwerk. Nu is de belijdenis inderdaad mensenwerk, maar "bijzonder" mensenwerk. Er blijkt in, er spreekt in de verlichting van Gods Geest. Dit heeft de kerk in het verleden ontdekt en beleeden en dat doet Gods kerk nog. Vandaar dat een hernieuwd belijden voor die kerk niet nodig is. In de belijdenis wordt ook alles in principe gezegd wat de kerk nodig heeft. Een lossere binding aan de belijdenis is gevaarlijk en verraderlijk. Men verlaat het gereformeerde spoor en dat spoor is beslist bijbels. Elke serieuze toetsing van de belijdenis aan de Schrift kan zij doorstaan.

Dit kan zij, want het belijden der kerk is geboren uit het Woord van God. In haar belijden spreekt de kerk na de Heilige Schrift. En dat overal. Overal spreekt de Schrift. In elk artikel. In elke zondagsafdeling. De schriftgetrouwheid is opvallend. De schriftgebondenheid heeft ons veel te zeggen. In onze kantelende tijd zij er het luisteren naar en het acht geven op het Woord des Geestes. En dat Woord opent ook geen mogelijkheid tot het leggen van nieuwe wegen, waarlangs en waarover de kerk vandaag kan gaan. De Heilige Geest geeft duidelijk in het Woord aan de wegen voor de kerk van alle tijden. Die wegen zijn onveranderlijk. Die wijzigen zich niet naar dat het tijdsbeeld is. Gods Woord is niet plooibaar. Gods Woord is niet buigzaam. Niet tijdgebonden. Het "zo zegt de Heere" blijft gelden. Het belijden "zo zegt de Heere" siert de kerk. Dit belijden is geen stukje hooghartigheid, maar getuigt van getrouwheid. Het spreekt van liefde. Van hartelijke liefde tot de Heere. Van liefde tot de jeugd, die bijzonder vandaag moet weten, wat waar is. Er spreekt ook liefde in tot de wereld. Getuigend behoort de kerk in de wereld te staan. En nu heeft de Heere voor dit getuigen in de belijdenis een goede hulp gegeven. Zij geeft de richting aan, die gegaan moet worden in onze tijd. Zij wijst ons de juiste weg. In de nacht van de tijd is zij een licht. Een steun. Een troost. Een kracht. Zij spreekt ook tot het hart en vertolkt wat er leeft in het hart. Zij belicht ook het bijbels christelijk leven. In artikel 29 van de N.G.B. wordt daar een samenvatting van gegeven. De herkenbaarheid van de christen wordt getekend. Die herkenbaarheid blijkt in geloof, in de verhouding tot de Zaligmaker Jezus Christus. Zij wordt ook gezien in het vlieden van de zonde en het najagen van de gerechtigheid. In artikel 29 staat dit. En terecht. Want zo spreekt de Schrift. Letterlijk komen deze woorden voor en in aanverwante woorden wordt er uitdrukking aan gegeven. Het vlieden van de zonde en het najagen van gerechtigheid behoort tot de bekering.

De waarachtige bekering. Die bekering bestaat in een afsterven van de oude mens en in een opstanding van de nieuwe mens. De afsterving van de oude mens kenmerkt zich in zondedroefheid, zondehaat en zondevlucht. Uit zichzelf komt niemand hiertoe. Het is het werk van Gods Geest. De Heilige Geest leidt tot een hartelijk leedwezen, dat wij God vertoornd hebben door onze zonden. Er komt oprecht berouw. Een waar belijden voor Gods aangezicht. Door de uitgestorte liefde Gods in het hart komt er zondehaat. Men zou de zonde uit hart en leven willen bannen. Het vluchten voor de zonde is de christen niet onbekend. Men ziet de zonde als levensgevaarlijk, God ontorend en zielsverwoestend. Waar het zondeleven is, verbergt de Heere Zijn aangezicht. Daar is de achteruitgang van het geestelijk leven. Wie tot zondevlucht komt, onderschat de zonde niet. Men gelooft in Gods waarheid omtrent de zonde. Hoe wordt de zondemacht en kracht en het gevolg ervan ons niet beschreven in Gods Woord. In die macht en kracht werkte de overste van de wereld nl. de satan. En deze is listig en sluw. Hij wordt genoemd de oude slang. Welk een staat van dienst heeft hij. Het is erg, wanneer men banger is

voor kruisraketten dan voor de satan en de zonde. In bepaalde kerken gaat daarom het gesprek meer over kernwapens, dan over de Boze en zijn macht. Bij Gods kind staat de driehoofdige vijand voorop. En tot die vijand behoort de zonde. De zonde waartegenover men machteloos en krachteloos staat. Door de vreze des Heeren haat men de zonde en door Gods Geest is er de drang en de kracht tot vluchten. Men vlucht weg. Keer op keer. Op het wegvluchten van de zonde volgt het vluchten naar de Heere. Gelijk een kind op moeder aangaat, zo keert men zich tot de Heere. Soms al roepend en smekend: "Heere, help; Heere, wees mij genadig. Heere. De zonde, de zonde".

Naast het vlieden van de zonde is er ook het najagen van de gerechtigheid. Het woord gerechtigheid wijst ons op één van Gods deugden. Krachtens Zijn gerechtigheid zegen en straft de Heere. Hij schenkt Zijn volk Zijn heil. Hij doet haar recht. Het volk, wat op Hem vertrouwt en van Hem alleen alle heil verwacht, wordt niet beschaamd. De vijanden van de Heere en Zijn volk hebben te vrezen. 's Heeren straf blijft niet uit.

In het Oude Testament wordt dit duidelijk aangegeven in woord en daden. In het Nieuwe Testament wordt verkondigd de gerechtigheid Gods in Christus Jezus. De gerechtigheid van Jezus Christus zelf. Die gerechtigheid van Christus wordt geschonken en toegerekend en door het geloof omhelsd. Aan die gerechtigheid heeft een zondaar behoefte, wanneer verstaan en beleeden wordt dat men aan Gods gerechtigheid niet kan voldoen. Welk een heil, welke een zaligheid, welk een vrucht ligt er besloten in Christus' gerechtigheid. Wie er naar hongert en dorst, wordt er door verzadigd. Nu wordt in aansluiting op het Oude Testament in het Nieuwe Testament gesproken over het doen van Gods gerechtigheid. Dat is het doen van wat recht is in Gods ogen. Het wandelen in Zijn wegen. Het leven bij 's Heeren wet, Zijn inzettingen en Zijn rechten.

In Zijn lofzang laat Zacharias horen: "dat wij verlost zijnde uit de hand onze vijanden, Hem dienen zouden zonder vreze, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem al de dagen van ons leven". In het huis van Cornelius sprak Petrus: "Ik verneem in der waarheid dat God geen aannemer des persoons is, maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam".

Tot Elymas sprak Paulus het vlijmscherpe woord: "O gij kind des duivels, vol van alle bedrog en van alle arglistigheid vijand van alle gerechtigheid zult gij niet ophouden te verkeren de rechte wegen des Heeren?"

En in de pastorale brief aan Timotheüs wekt Paulus op: "tot het vlieden van de zonden en het najagen der gerechtigheid. Gelijk een jager het wild najaagt, niet rust voor hij het bemachtigd heeft, zo moet gestaan worden naar gerechtigheid. Deze christelijke deugd moet nagejaagd worden als een begeerlijk levensgoed.

Die levensstelling, die levensgezindheid wordt bij ons niet gevonden. Toch wordt zij door de Heere geëist. Hij heeft er recht op. Wie daarbij leeft en dit beaamt, smeekt: "Heere, geef, werk, wat U van mij eist". Door Zijn Heilige Geest nu schrijft de Heere de wet der liefde op de tafel van ons hart en tot die wet geeft de Heere liefde. Door die liefde wordt het leven in de zonde tot last en het leven der genade tot lust. Er komt een erkenning van de eisende gerechtigheid van God. Een betrekking op de verworven gerechtigheid van Jezus Christus en een verlangen naar de heiligende gerechtigheid van de Geest. Want beide zijn onmisbaar voor leven en sterven. Naar beide wordt gejaagd tot rechtvaardiging en tot heiliging. En is het laatste, nl. de heiliging in dit leven maar ten dele, is zij maar gering; het nieuwe leven is er op gericht en kent een lust om voor 's Heeren aangezicht te wandelen naar Zijn Woord. Vandaar dat psalm 119 een dagelijks lied wordt.

Ds. M.C. Tanis.

Laus Deo

10.

Dat men in de Bijbel te doen heeft met een hemelse leer zullen alleen diegenen van harte toegeven, aan wie het gegeven is. Het

heeft weinig zin om te proberen door verstandelijke bewijzen ongelovigen te overtuigen. De Geest moet ons overtuigen, dat de Bijbel Gods eigen Woord is.

Heeft men echter eenmaal, door de Geest overtuigd, de Schrift God-vrezend omhelsd, dan kunnen bepaalde overwegingen meewerken tot versterking van het geloof in de Goddelijke oorsprong van de Schrift.

Niet de bewegelijke woorden.

Calvijn geeft weliswaar toe, dat de verborgenheden van het hemelse Koninkrijk voor een goed deel "onder een verachtelijke nederigheid van woorden" ons werden meegedeeld. Dat geschiedde echter door de uitnemende voorzienigheid Gods: Zou de Bijbel vol zijn van schitterende welsprekendheid, dan zouden spotters kunnen zeggen, dat de invloed van de Bijbel dááran haar kracht ontleende. De Waarheid zelf van de Schrift is te machtig dan dat zij menselijke woordkunst zou nodig hebben. Vandaar, dat het God behaagd heeft Zijn Waarheid in "ongepolijste en schier ruwe eenvoud" weer te geven. Een eenvoud die niettemin grote eerbied opwekt. Zeer terecht verwijst Calvijn dan naar I Kor. 2 : 4-5. Daar lezen wij: "en mijn rede en mijn prediking was niet in bewegelijke woorden der menselijke wijsheid, maar in betoning des Geestes en der Kracht, opdat uw geloof niet zou zijn in wijsheid der mensen maar in de Kracht Gods". De Waarheid houdt Zichzelf staande en heeft geen hulp van menselijke wijsheid nodig.

Geen menselijk geschrift, hoe kunstig ook gepolijst, heeft het vermogen de mens zo krachtig aan te grijpen als het Woord. "Lees Demosthenes of Cicero, lees Plato, Aristoteles of anderen, wie ge maar wilt van die soort: zij zullen u, ik erken het, buitengewoon aantrekken, genot verschaffen, roeren, meesleuren; maar indien gij u van hen wendt tot de lezing van de Heilige Schrift, dan zal deze, of ge wilt of niet, u zo levendig aangrijpen, zo in uw hart doordringen, zo in uw merg zich zetelen, dat, vergeleken bij de uitwerking van dat gevoel, de kracht van die redenaars en wijsgeren bijna verdwijnt". De heilige Schriften ademen iets Goddelijks, ondanks hun eenvoud.

Daarnaast geeft Calvijn toe, dat sommige profeten een fraaie en schone, "ja zelfs schitterende manier van spreken hebben". Het is een welsprekendheid, die kan wedijveren met die van de beste wereldlijke schrijvers. Waarmee de Geest maar wil aantonen, dat de welsprekendheid Hem niet ontbreekt.

Toch zal men niet alleen in de "schitterende manier van spreken" van een David en Jesaja de majesteit Gods bespeuren. Als men David en Jesaja leest, ontdekt men woorden, die "liefelijk en aangenaam vloeien". Maar daarnaast zijn er ook de woorden van Amos, de veeherder, en Jeremia en Zacharia. Hun taal is harder en verraadt het platteland. Toch bespeurt men ook in taal de majesteit des Geestes.

Nagebootste eenvoud

De duivel, die in vele dingen God nabootst, bedient zich soms van hetzelfde middel. Door bedriegelijke eenvoud, door onbeschaafde en bijna barbaarse taal, tracht hij zich toegang te verschaffen tot de harten van de eenvoudigen. Hij gebruikt dikwijls alledaagse spreekvormen "om onder dit masker zijn bedriegerijen te bedekken". Maar een ieder, die nog enig verstand heeft, keert zich van deze gekunsteldheid af.

Boven de menselijke maat uit

Maar of de Schrift nu de welsprekendheid van David of Jesaja weergeeft of de harde plattelandstaal van Amos: zij is altijd vol van uitspraken, die door mensen zonder meer niet konden worden opgesteld. Al de profeten gaan ver boven de menselijke maat uit. Men moet dus wel een geestelijk "verhemelte" missen als men hun leer "smakeloos" durft te noemen. Hierin bewijst zich ondermeer de hemelse oorsprong en het Goddelijk gezag van de Schrift.

Oudheid

Maar er is meer, dat wijst op de Goddelijke oorsprong van de Schrift. De Heilige Schrift munt boven al de andere godsdienstige geschriften van Egyptenaren, Grieken en Romeinen uit in ouderdom. Hun geschriften

zijn alle van jongere datum dan Mozes, die Calvijn erkent als de eerste Bijbelschrijver. En Mozes zelf heeft niet zoals de Egyptenaren, de Grieken en de Romeinen een nieuwe god verzonnen. Maar hij schrijft over de eeuwige God, Wiens bestaan reeds door Abraham, meer dan 400 jaar voordat Mozes het levenslicht zag, werd erkend. Mozes heeft te boek gesteld, wat de Israëlieten van hun vaders, als het ware van hand tot hand overgeleverd, ontvangen hadden.

Zeer juist merkt Calvijn op, dat de Israëlieten Mozes zeker niet geloofd zouden hebben, als hij de geschiedenis van Gods verbondsluiting met Abraham verzonnen had. Maar reeds ten tijde van Abraham voorspelde God de slavernij in Egypte, die meer dan 400 jaren zou duren. De Israëlieten wisten van deze Goddelijke voorspelling.

Als men ervan uitgaat, dat het begin van de overlevering, door Mozes beschreven, terug te vinden is in de tijd van Abraham, dan moet men toch wel erkennen "hoezeer dan de Heilige Schrift boven alle anderen in ouderdom uitmunt".

De schande niet verzwegen

Calvijn gebruikt nog een ander argument om aan te tonen, dat het getuigenis van Mozes zijn volle geloofwaardigheid bewijst, "zodat hij buiten kijf als het ware als een engel Gods uit de hemel tot ons komt".

In Gen. 49 : 5 beschrijft Mozes de profetieën van de oude aartsvader Jakob. En juist over Simeon en Levi spreekt Jakob zijn toorn uit: "Simeon en Levi zijn gebroeders: hun handelingen zijn werktuigen van geweld". Daarmee maakte Mozes zijn eigen stam (Levi) bepaald niet beroemd! Ongetwijfeld had hij die schande (van Levi) kunnen verzwijgen, niet alleen om deze stamvader te sparen, maar ook om niet zichzelf met zijn hele gezin te schande te maken. Hij kan daarmee zeker de haat van al zijn stamgenoten op zich geladen hebben, voor wie deze beschrijving zonder twijfel onaangenaam was. Hij deinst er zelfs niet voor terug om het goddeloos gemor van zijn eigen broeder Aäron en zuster Mirjam te vermelden! Zeg nu zelf: heeft Mozes gehandeld naar de gezindheid van zijn vlees of heeft hij gehoorzaamd aan het bevel van de Heilige Geest? Het laatste ligt zonder meer voor de hand. Mozes is geloofwaardig en is buiten kijf "als het ware als een engel Gods" die uit de hemel tot ons komt.

Wordt vervolgd D.V.
Ds. L.W. van der Meij.

Bevestiging van Ds. L.W. van der Meij te Alphen aan den Rijn

op woensdag 18 december 1985 door
Ds. D. Slagboom.

Het was voor Alphen aan den Rijn en ook voor Ds. Van der Meij een zeer bijzondere dag die 18e december 1985. Ds. Van der Meij werd op die dag door Ds. Slagboom in Alphen bevestigd en op de avond van die dag deed Ds. van der Meij zijn intrede in Alphen. We waren niet in de gelegenheid om de diensten mee te maken, maar we kregen al spoedig van bevriende zijde cassette-bandjes van de beide diensten. Daardoor zijn we nu in staat om een kort verslag te leveren.

Ds. Slagboom had als tekst Jesaja 62 : 6 en 7 : 0 O Jeruzalem, Ik heb wachters op uw muren besteld, die geduriglijk al de dag en al de nacht niet zullen zwijgen. O gij, die des HEEREN doet gedenken, laat geen stilzwijgen bij ulieden wezen. En zwijgt niet stil voor Hem, totdat Hij bevestigt en totdat Hij Jeruzalem stelle tot een lof op aarde.

Ds. Slagboom wees er op dat het voor Alphen en voor Ds. Van der Meij een verblijdende dag was. De arbeid ging wel door in Alphen, maar er werd toch uitgezien naar een eigen dienaar des Woords. Het was een verrassing toen Ds. Van der Meij het beroep naar Alphen mocht aannemen. Het is voor een dienaar een zegen te mogen weten in de weg des Heeren te gaan. Er is blijdschap nu gemeente en dienaar elkaar mogen ontmoeten.

Maar toch, het is in een benauwende tijd. De nood van de kerk is groot. De zuivere leer wordt steeds meer uitgehold. De verwarring is groot. Alles tot smaad van de Koning van de kerk. Wat zal het worden in de toekomst?

Wat een wonder dat we vanmiddag dit woord mogen beluisteren. De rechte bediening van het woord in een nooddienst. En dat de Heere uitzicht geeft in een tijd van nood. Dat is bemoedigend voor een dienaar, voor allen die in de Heere vrezen.

Het gaat hier om de Wachtersdienst tot herstel van Zijn Sion en dan nader de gerichtheid, de taak en de zegen van die dienst. Jesaja 62 is een gouden hoofdstuk. Het goud is het komende heil in Christus. Dat blinkt uit in onze tekst. Te denken is aan de tijd van de ballingschap. Jeruzalem ligt in puin, de tempel is verwoest, van het volk zijn er velen weggevoerd in ballingschap, vanwege de zonde. Het overblijfsel zucht er onder.

De profeet zegt in het begin: Om Sions wil zal ik niet zwijgen. . . . De Heere zal de smaad van Zijn kerk wegnemen. Het is wonderlijk. Het is Zijn werk. Hij schakelt mensen in: O Jeruzalem, Ik heb wachters op uw muren besteld. . . . De Heere wil de dienst van het bijzondere ambt in Zijn kerk gebruiken opdat de heerlijkheid des Heeren weer in Zijn kerk gezien mag worden.

Het gaat om de wachtersdienst. Het gaat over wachters. Ook genoemd: gij die des HEEREN doet gedenken: gedachtenismakers des Heeren. Dat waren in die tijd beambten aan het hof: kanseliers, in een vertrouwenspositie: om de wil van de vorst over te brengen aan het volk en de noden van het volk aan de vorst bekend te maken. Het gaat om het heil van het volk en de eer van de Koning der koningen.

God heeft het zich ter harte genomen de puinhoop van Jeruzalem. De kanseliers moesten dit in hun hart hebben als gerichtheid: het heil van Sion en de verheerlijking van de Christus.

Voor Alphen geldt, dat zij nu zo'n kanselier krijgt, die de bekering van zondaren moet zoeken, niet de verharding, dat het waarachtige leven Gods geopenbaard zou worden in de gemeente.

Er is een taak in de wachtersdienst. Die kanseliers zijn geen werkloze mensen. In de tekst staat drie keer iets belangrijks: Ik heb wachters. . . . Laat geen stilzwijgen. . . . en: zwijgt niet stil voor Hem.

De taak van de wachter is dat hij dag en nacht toeziet wat er rondom de muren gebeurt. Hij moet waarschuwen. Hij moet spreken tot het volk en voor het aangezicht des Heeren.

Geen stilzwijgen. . . . Sommigen zeggen dat het alleen om het gebed van het overblijfsel gaat. Maar vooral gaat het om de arbeiders in het evangelie. Het gebed en de boodschap moeten er zijn in getrouwheid, een luisteren naar wat de Heere spreekt. En steeds meer verstaan: ik ben een mensenkind, die gedurig onderwijs nodig heeft. Dan worden we er telkens aan herinnerd wie we zelf zijn. Ze moeten blijven spreken ook al zien ze weinig leven. Het gebed hoort er bij. De Heere doet op het noodgeschrei wonderen. Het gaat om de nood van de kerk, om die voor de Heere neer te leggen op grond van Gods beloften. Waar een worstelende kerk is er ook uitzicht op zegen langs de weg van de wachtersdienst.

Houd dan maar aan, gedurig, de Heere zal niet achterblijven.

Totdat. . . . Dat is Zijn eigen werk. Hij grondvest Jeruzalem. Ook doordat Hij Zijn kerk toebrengt vanaf de Pinksterdag. Het is Zijn eigen werk. En Jeruzalem stelle tot een lof op aarde, tot heerlijkheid van Hemzelf.

Dan gaat er wat van de kerk uit. Dan wordt er iets van gezien dat de kerk draagster is van de leer van vrije genade. Dan gaat er kracht van uit, tot levendmaking van dode zondaren. Dan komt Jeruzalem uit als een leesbare brief. Dan komt het werk van God uit naar buiten, omdat het genadewerk is. Dat verheerlijkt God in Zijn eigen werk.

Spreker hoopt dat de Heere Ds. Van der Meij daarvoor wil gebruiken. De kerkeraad moet achter het Woord staan. Spreker hoopt dat kerkeraad en dienaar samen de zegen over de bediening mogen beleven.

De belofte ligt in Christus vast. Heel de roep van de wachters gaat uit naar Hem. U wordt met Hem geconfronteerd.

Ook de jonge mensen worden toegesproken en de van verre staanden. Bij God vandaan

kan het. Hij heeft in Christus een weg ont-sloten.

De dienst van de wachters blijft tot het einde. De Heere zal Jeruzalem stellen tot een lof op de nieuwe aarde en in de nieuwe hemel.

Nu leest Ds. Slagboom het formulier voor de bevestiging van dienaren des Woords. Hij stelt de vragen die Ds. Van der Meij met een duidelijk: Ja ik, van ganser harte beantwoordt. Ds. Slagboom houdt nog een korte toespraak en laat de gemeente aan Ds. Van der Meij toezingen Ps. 119 : 9, even gewijzigd. Dan komt het slot van het formulier.

Aan het einde wordt er gezongen Ps. 68 : 17:
Hoe groot, hoe vrees'lijk zijt G'alom...
B.

Intrede van Ds. L.W. van der Meij te Alphen aan den Rijn op 18 december 1985

De bevestiging door Ds. D. Slagboom had in het eigen kerkgebouw plaats. Na de dienst was er voor hen die van verre kwamen gelegenheid koffie te drinken en een broodmaaltijd te gebruiken in het eigen verenigingsgebouw. Daar heerste naar we hoorden een heel goede sfeer.

De bevestigingsdienst begon om half 8 en werd gehouden in de Gereformeerde Salvator-kerk. Er was veel belangstelling voor deze dienst. Ds. Van der Meij had als tekst Lukas 1 : 76-79. Hij wees er in een inleidend woord op dat de Heere gezwezen had, maar opnieuw was gaan spreken. Hij gebruikte daarvoor Johannes de Doper. Dat was een groot wonder. Velen zijn tot Johannes uitgegaan. Hij predikte de doop der bekering tot vergeving der zonden. Hij ging heen in de Geest en de kracht van Elia. Men wist geen raad met hem. Hij brak alles af. Het kwam aan op de waarachtige bekering. Johannes predikte zonder aanzien des persoons. Hij wees het Lam Gods aan. Men heeft gezegd: hij heeft de duivel. Men wilde niet aan een prediking die God op het hoogst verheerlijkt en de mens op het diepst vernedert. Het wordt alleen door de Geest van God geleerd. Lukas tekent Johannes als vervuld met de Heilige Geest. Hij was van eeuwigheid afgezonderd om het evangelie te verkondigen. De mond van Zacharias was lang gesloten geweest. Door ongelof. Na de geboorte van Johannes opende de Heilige Geest zijn mond. Hij mocht de grote werken Gods verkondigen. Ds. Van der Meij heeft als hoofdgedachte: *de aanbidding van de zaligheid*.

In het licht van het eeuwige welbehagen Gods te zien. Johannes was uit het wonder geboren. Hij was in zonden ontvangen, in ongerechtigheid geboren. Maar hij was door God verwaardigd om profeet te zijn. De Heere is genadig. Een profeet is een verkondiger van de openbaring Gods. Johannes nam een bijzondere plaats in. Hij was profeet van de Allerhoogste God, Die bij niemand is te vergelijken. Dat vervult Zacharias met verwondering. Een Adamskind en toch in dienst van de Allerhoogste. Er staat niet: *zijn*, maar *genaamd worden*: *gij zult er voor erkend worden*. God zal de bediening krachtig maken. Dat is ook sprekers persoonlijke begeerte, dat de Heere de bediening bekroont door de Heilige Geest. Dat er vruchten komen, waarin God verheerlijkt wordt.

Gij kindeke zult... en gij zult voor het aangezicht des Heeren heengaan. Niet: vóór de Heere heengaan. Dat de verzoeking van de dienaar, dat hij wat wil zijn. Dat zal God zeker bezoeken. Aan de ene kant is Johannes zich bewust van zijn bevoorrechte positie. Maar ook van zijn nietigheid en kleinheid. Hij zei: ik ben de Christus niet. Zelfs: ik ben niet waardig Zijn schoenriem te ontbinden. Ik kan alleen met water dopen, maar die na mij komt zal met de Heilige Geest en met vuur dopen. Hij kon de zaligheid verkondigen, niet toepassen. Ik ben de vriend van de Bruidgom. Het gaat om de Heere, om de Kurios, de God van hemel en aarde, om Hem Die straks kan zeggen: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

Johannes sprak: Ik ben de stem des roependen in de woestijn. Het gaat tenslotte om God Zelf. Wat krom is zal recht gemaakt worden. Dat is ook voor onszelf nodig van alles afscheid te nemen. Bergen en heuvelen moeten vernederd worden. Wat hoog is is de Heere een gruwel.

Gij zult voor het aangezicht des Heeren heengaan en roepen: tenzij uw gerechtigheid overvloediger is dan van de Farizeeën en Schriftgeleerden, gij zult het koninkrijk geenszins ingaan. Ook is het de wil des Heeren, dat wie in de diepte verkeert gewezen wordt op Hem.

Spreker is er zich van bewust geen Johannes de Doper te zijn, maar we kunnen toch wel wat van hem leren. Gods voorlopers zijn er nog. Christus wederkomst is er nog niet: Vernedert u onder de krachtige hand Gods, dat we erkennen: Uw doen is rein. Er worden nog dalen verhoogd, zodat nog gekend wordt: mijn hoop die is op U.

Om kennis der zaligheid te geven. Velen hebben Johannes verlaten. Als hij het alleen had gehad over Gods koninkrijk zou hij veel meer aanhang hebben gehad. Maar Johannes heeft altijd de zaligheid op het oog gehad, ook als hij het oordeel predikte. Hadden ze maar beter verstaan.

Om Zijn volk kennis der zaligheid te geven. Allereerst het oude Bondsvolk. Een verloren volk. Zaligheid: een heel sterk woord: bevrijding uit doodsgedachten, uit de allergrootste nood, de zonde. Die maakt scheiding, berooft van de vrijheid, van de vrede, maakt de mens voorwerp van Gods toorn.

Johannes moest de noodtoestand afkondigen, maar ook: hij mocht wijzen op het Lam Gods, opdat het volk het bij Hem zou zoeken.

De zaligheid bestaat in de vergeving der zonde. Er is slechts één middel, dat men zalig wordt door de gehoorzaamheid van een Ander, waardoor God vrijspreekt.

Dat hoopt spreker te vinden in Alphen. Hij hoopt dat er velen mogen komen die het leren: er is in Sion gelegd een uiterste Hoeksteen.

Zacharias wordt nog verder teruggeleid naar de eeuwigheid: de innerlijke bewegingen der barmhartigheid. De zaligheid vloeit voort uit de vrije liefde van de verkiezende God. God is van eeuwigheid bewogen geweest. De zaligheid is in het hart van God uitgedacht, uit het hart van de Vader en van de Zoon voortgekomen, Die Johannes mocht aanwijzen.

God wist dat het eigen schuld was, maar toch: God die rijk is in barmhartigheid heeft ons levendgemaakt met Christus. En Petrus zegt: Hij heeft ons wedergeboren tot een levende hoop. Dat brengt tot de diepste verwondering: waarom was het op mij gemunt? De opgang uit de hoogte. Dat is de Zon der gerechtigheid: Ik ben niet van beneden, maar van boven, gekomen van de Vader, vóór Johannes, uit de diepten van de eeuwigheid. De barmhartigheid heeft Hem bewogen om te komen en de breuk te herstellen.

Bezocht heeft, dat is omgezien heeft naar. Ook bij Mozes. Hij ging uit, riskeerde zijn positie. Men nam ook hem niet aan.

Ook voor God Zelf: om in die nood te voorzien, om te verschijnen die gezeten zijn in de duisternis. Wijst op sterren, die op eens voor de dag komen, die eerst verborgen waren, maar later openbaar komen.

Ook in het leven. Aan blinden, zondaren, veroordeelden door de wet, kinderen des toorns, in de duisternis. Maar God gaat spreken, roept uit de duisternis.

Het uiteindelijke doel is om hun voeten te richten op de weg des vredes. De Heere zal enerlei hart en weg geven. Ze zullen allen van de Heere geleerd zijn. Spreker hoopt dat de catechisanten ook hiermee bezig zijn.

Hij zal hun voeten richten. Dan gaan ze God groot maken. De Heere Jezus sprak: de minste in het koninkrijk Gods is meer dan Johannes. Het zou van grote ondankbaarheid getuigen wanneer wij minder verheerlijkende gedachten van de Heere hadden dan Zacharias.

De Geest Gods werkt door in onze tijd. Mijn raad zal bestaan. Om zijn volk kennis der zaligheid te geven. Ook nu. Gij hebt mij overmocht. Bidt de Heere of Hij de arbeid wil zegenen.

Armen worden met goederen vervuld. Hij heeft ons zalig gemaakt naar Zijn eeuwige barmhartigheid. De Heere leide velen onder ons tot die Bron. De Heere komt verrassend als hun Heil en zaligheid om te brengen tot het hoogste goed, de vrede met God.

Ook voor de komende generatie. Zalig het volk dat naar die klanken hoort. Hij

klaart de duisternis op, eens volkomen. Hij kroont met de kroon der rechtvaardigheid. Amen.

We zingen Ps. 89 : 7 en 8.

Ds. Van der Meij eindigt met dankgebed. We zingen uit de lofzang van Zacharias : 5 en 6, waarna Ds. Van der Meij de zegen des Heeren op de gemeente legt.

Hierna volgen toespraken van Ds. D. Slagboom, vooral namens de classis, van Ds. H.C. van der Ent namens de vrienden, de Burgemeester als vertegenwoordiger van de plaatselijke overheid en tenslotte van ouderling Joh. van der Lee namens de kerkeraad. Ds. Van der Meij sprak nog een kort dankwoord. De Heere heeft grote dingen gedaan. Dat leefde wel in het hart toen de menigte het kerkgebouw verliet. De gemeente kon nog kennis maken met Ds. en mevr. Van der Meij en voor de genodigden was er koffie in een van de zalen van dit ruime kerkgebouw. Door het vertrek van Ds. Van der Meij is de gemeente Zaamslag herderloos geworden. We hopen dat die gemeente spoedig weer een dienaar in Gods gunst mag ontvangen.

B.

Voor de jeugd

Nehemia 3

Beste jongelui!

"De geschiedenissen van Nehemia, de zoon van Hachalja. En het geschiedde in de maand Kisleu in het twintigste jaar, als ik te Susan in het paleis was, zo kwam Hanani, een van mijn broeders, hij en sommige mannen uit Juda; en ik vraagde hen naar de Joden die ont-komen waren, (die overgebleven waren van de gevangenis en naar Jeruzalem."

De vorige keer hebben we jullie met een vraag laten zitten, namelijk hoe Nehemia het daar aan dat goddeloze hof van de koning Arthasasta uit heeft kunnen houden? Want Nehemia is een man geweest die de Heere vreesde. Daar getuigen zijn geschiedenissen van.

Hoe Nehemia aan dat hof gekomen is, weet ik niet precies. Welke opleiding hij in zijn jeugd gehad heeft, kan ik jullie ook niet vertellen. Want de bijbel geeft ons daaromtrent geen inlichtingen. Hij schijnt een man geweest te zijn, naar het mij voorkomt, met een natuur talent. Dat is iemand met grote natuurlijke gaven. En dat soort mensen valt altijd op. Want die zijn er niet zo veel.

De zulken werden door de heidense koningen wel gezocht. Je kunt dat ook weten uit het boek Daniël, waarin het over Daniël en zijn vrienden gaat, die vanwege hun "opvallen" een plaats gekregen hebben aan het hof van de koning van Babel. Zij werden daarna aan het hof de nodige kennis bijgebracht, om met bekwaamheid hun taak te vervullen. Zo zal het ook wel met Nehemia gegaan zijn.

Toen hij aan het hof zich bevond, zal de vraag wel eens in hem zijn opgekomen: Mag ik hier wel verkeren? Kan ik hier wel blijven in deze goddeloze omgeving? Moet ik mijn ontslag niet indienen en zo gauw mogelijk zien dat ik bij mijn volk terecht kom? Dat zijn, in de omstandigheden waarin hij verkeerde, alleszins begrijpelijke vragen.

De positie waarin Nehemia verkeerde, komen we in de bijbel meerdere malen tegen. Ik denk b.v. aan Jozef, die eerst een tijd lang in het huis van Potifar dienstbaar is geweest. Daar hielden ze beslist elke week geen Godsdienst oefening. Want het waren Egyptenaren, vreemdelingen van de God van Abraham en zijn zaad. Later is hij tot onderkoning verheven en moest hij toch, hoe hoog in eer en staat hij was geklommen, onderworpen blijven aan de koning van Egypte.

Ik denk ook aan Mozes. Dat is een hele bekende figuur in het Woord van God. Wat zijn opvoeding betreft weten we wat meer, dan van de anderen. Hij heeft de eerste jaren van zijn leven bij zijn ouders mogen verkeren, doch altijd onder toezicht van die Egyptische prinses, die hem uit het water had opgevisst. Later moest hij naar het hof van farao, waar hij onderwezen is geworden in alle wijsheid der Egyptenaren. Als op zijn leerprogramma de godsdienst al een plaats gehad heeft, is het niet de dienst geweest aan

de ware God, Die de hemel en de aarde geschapen heeft, maar de dienst aan de goden die in Egypte werden vereerd.

Ondanks dat de omgeving heidens was, zijn ze toch op hun posten gebleven. Zij konden zo maar niet weglopen en dat mochten zij niet ook. Want zij geloofden dat God door Zijn voorzienigheid hen daar een plaats had gegeven en dat zij daar ook een taak hadden te vervullen, gelijk dat elke bijbellezer bekend zal zijn.

Ik denk ook nog aan dat slavinnetje in het huis van Naäman, de Syriër. Zij was op een van de krijgstochten meegevoerd, om dienstbaar te worden in het huis van die heidense krijgsoverste. En zij is er nog tot zegen geweest.

Ik kom nu in gedachten bij onze jonge mensen terecht. Gezegd moet worden dat zij in vele opzichten in een bevoorrechte positie verkeren. Al zijn de gelegenheden niet overal even gunstig, zij kunnen toch naast een christelijke opvoeding van de ouders, ook nog een christelijke opleiding krijgen aan de scholen. Ik weet ook wel, dat alle scholen, die zich nog christelijk noemen, het echt niet meer zo zijn. Doch zijn we ook nog heel goede scholen, waar onze jonge mensen nog een heel goede opleiding krijgen, om in het leven straks hun plaats in te kunnen nemen. Als men zo ver is, beginnen meestal de moeilijkheden. Want dan moet men ook zijn plaats innemen in de wereld. En de wereld is goddeloos. Niet zelden komt men terecht in een omgeving waar de zonde ingedronken wordt als water. Vloeken gebeurt er op een ontstellende wijze. Zedeloze en dubbelzinnige taal wordt aan de lopende band weggegeven. Als je dag voor dag in zulk een omgeving moet verkeren, dan kan ook de vraag wel eens in je opkomen: Mag ik hier wel blijven? Moet ik hier niet vandaan? Is het hier nog wel uit te houden? Dit zijn toch wel actuele vragen die op kunnen komen als men met de barre werkelijkheid van het leven elke dag weer gekonfronteerd wordt. Ik zeg niet dat men bij voorbaat dergelijke omgevingen zoeken moet. Doch ik zeg ook niet, dat als men er onder Gods voorzienigheid terecht komt, men er vandaan moet gaan. De gevaren zijn groot en veel. Wanneer de vreze des Heeren ons deel niet is, dan wordt men heel gemakkelijk meegevoerd. Veel jonge mensen zijn daarom in het verleden, juist door het werken in een goddeloze omgeving, voor de kerk verloren gegaan. Men is meegezogen door de zuigkracht van de wereld.

Doch het kan ook anders. Wanneer men namelijk de Heere kinderlijk mag vrezen, dan wordt men daardoor voor veel kwaad behoed. En men zal niet nalaten zijn plicht te doen, voor zover hen dat niet in strijd brengt met God en Zijn gebod. Want dan geldt altijd, dat men Gode meer gehoorzaam moet zijn dan de mensen. De vreze des Heeren is af te wijken van het kwade en te doen het goede. Dat is datgene wat recht is in de ogen des Heeren. En dan moet men de verschuldigde gehoorzaamheid betonen, niet alleen aan de goede heren, maar ook aan de kwade. Ik meen dat Paulus het ook zo zegt in een van zijn brieven.

Je kunt dan zelfs nooit weten, waar je nog voor gebruikt wordt. Niet altijd wordt dat dadelijk gezien. Het kan soms jaren later pas blijken. Terwijl het ook kan voorkomen, dat men er nooit iets van ziet of hoort. Terwijl toch een uitgedragen christelijke levensovertuiging tot zegen kan zijn.

Zo hoorde ik eens van een ondernemer, die niets van het christelijke gedoe moest hebben, doch die toch maar het liefst christenen in zijn dienst had. Want dat waren tenminste nog mensen die werkten. Als het niet tot bekering van genoemde ondernemer geleid heeft, dat zal de christelijke levenshouding van zijn personeel nog tegen hem getuigen. Daar ging op alle manier iets van hen uit.

Verder kan ik een ieder aanbevelen een biddend leven te leiden. Zulk een leven heeft Nehemia ook gekend. Dat is een leven in gemeenschap met God. En dat kan wonderen tot gevolg hebben.

De geschiedenissen van Nehemia laten ons dat duidelijk zien.

Want toen hij op de burg Susan zich bevond, kreeg hij op zekere dag bezoek van zijn broer Hanani en nog enkele andere mannen uit Juda.

Juda! Dat was het land van zijn vaderen. Daar woonde het volk waar hij toe behoorde. Daar was in het oude testament ook de plaats waar God Zich altijd had geopenbaard, namelijk in de tempel te Jeruzalem. Deze was weer herbouwd geworden. En hou zou het daar in dat land nu verder gaan? Dat was een vraag, die elke dag weer bij Nehemia boven kwam. Want het was bij Nehemia zo in zijn hart: Indien ik u vergeet, o Jeruzalem, zo vergeet mijn rechterhand zichzelf. Dat was m.a.w. voor Nehemia een onmogelijkheid.

Wij moeten natuurlijk wel in acht nemen, dat de communicatiemiddelen waar men nu over beschikt, toen ter tijd geheel onbekend waren. Kranten waren er niet. Een radio nog veel minder en van T.V. had men nog nooit gedroomd. Als ik dat zo schrijf, begrijpt een ieder wat ik bedoel. Ik spreek mij niet uit over vóór of tegen bepaalde vormen van communicatie, doch noem ik alleen feiten, waar we mee hebben te doen. Onze jonge mensen groeien op in deze tijd. Als er's morgens ergens in de wereld iets gebeurt, dan weet in de loop van de dag iedereen waar er iets aan de hand is. Het nieuws wordt zo gauw mogelijk verspreid. Een krant van drie dagen oud, leest praktisch niemand meer. Want wat daarin staat, is oud nieuws.

Doch in de tijd van Nehemia was de berichtgeving schaars. Op grote afstand was men onbekend met datgene wat er in de wereld gebeurde. Zo was het ook met Nehemia ten opzichte van zijn oude vaderland. Hij wist wel het een en ander, doch in bijzonderheden waren hem de dingen onbekend. Toen dan ook zijn broer op visite kwam met nog enige mannen van zijn volk, was hij zeer begerig om te weten hoe het er in Jeruzalem bijstond. Hij vroeg dit niet uit louter nieuwsgierigheid, doch omdat hij zich door alles heen één met dat volk gevoelde. Meer nog, omdat dat volk een God had, die hij uit genade ook zijn God mocht noemen.

God en Zijn volk vormen de eeuwen door een eenheid. En wie zich aan God verbonden mag weten, heeft ook belangstelling voor het volk van God. Want dat volk is één lichaam. En als dat goed funktioneert, hebben alle levende leden belangstelling voor elkaar. Kan dat ook van jullie worden gezegd? Nog veel heil en zegen in 1986.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

GBS-kalender 1986

Deze kalender heeft veel overeenkomst met die van vorige jaren en dat is te begrijpen, omdat het de vierde "kerken"-kalender is. Dat wil zeggen, dat er elke maand een foto van een mooie oude kerk te zien is, waar in vroeger jaren bekende predikanten gestaan hebben. Op de achterzijde is een korte levensbeschrijving van de predikanten en een korte beschrijving van de kerken opgenomen. De GBS doet er goed aan op deze wijze aandacht te vragen voor de kerkgeschiedenis en de leer der Reformatie. De kalender is mooi van uitvoering en is verkrijgbaar bij de administratie GBS, Ring 116, 3343 BN Hendrik Ido Ambacht.

B.

Van geslachte tot geslacht

Zo heet een cassette, die samengesteld is in opdracht van het deputaatschap Hulpverlening bijzondere noden der Gereformeerde Gemeenten. De opbrengst is bestemd voor financiële steun aan scholen in Amerika en Canada. Medewerkenden zijn het schoolkoor "Kinderstem" van de Ds. Van Stuyvenberg-school te Nunspeet, het koor "Rehoboth" te Kootwijkerbroek, o.l.v. W. Visser, en de blokfluitgroep van de Ds. Fraanjeschool te Barneveld, o.l.v. B.A.D. v.d. Wulp; dwarsfluit Hans de Korte, orgel A. Hoogendoorn. Er wordt op deze cassetteband iets goed geboden. We kunnen deze van harte aanbevelen. Het bandje wordt toegezonden na overmaking van f 20,-, incl. verzendkosten, op giro 3279961 t.n.v. mevr. R. van Brakel-v.d. Top, Lunterseweg 90, Barneveld. Van elk bandje komt f 10,- ten bate van de scholen

in Amerika en Canada. Er zijn al ruim 3500 bandjes verkocht. Ook scholen en jeugdverenigingen kunnen helpen. Ze kunnen contact opnemen met mevr. G. Donkersteeg-ten Pierick, Tesselschadestraat 21 te Barneveld, tel. 03420 - 15368.

B.

Boekbespreking

Boeken van Den Hertog b.v.

postbus 150, 3990 DD Houten, tel. 03403-73434

1. **Dagelijks Manna** door Ds. G. van Reenen e.a. In dit dagboek zijn opgenomen de meditaties van de kalender van 1931, die toen verscheen onder de titel Dagelijksch Manna. De meditaties zijn verzorgd door de predikanten G. van Reenen, J.D. Barth, M. Hofman, B. van Neerbos e.a. Het is niet meer na te gaan wie nog meer meewerkten en welke maanden zij verzorgden. De schrijvers spreken nog nadat zij gestorven zijn. De herdruk van de meditaties kan velen tot zegen zijn. Er wordt veel goeds geboden. Het dagboek is ook zeer geschikt als geschenk. De prijs is f 17,50.

2. **Soliloquium** door Willem Teellinck. De ondertitel is vrij uitvoerig: betrachtingen eens zondaars, die hij gehad heeft in de angst zijner wedergeboorte, dienstig om te bevorderen de bekering van de dodelijke werken tot de levendige God; en tot een hartsterking tegen alle wereldse droefenis.

Dit boekje is vele malen herdrukt. J. Koppejan heeft het werkje door vertaling toegankelijk gemaakt voor de hedendaagse lezer. De Heere stelle ook deze nieuwe uitgave tot rijke zegen.

Het boekje telt 112 blz. en kost f 12,90.

3. **Een psalm, een lied** door M. Quist.

Dit boekje bevat honderd meditaties. Het is bedoeld als een wegwijzer om de lezers in één richting te sturen. Naar het Woord, het Kompas waar we ons aan moeten houden. Uit dien hoofde bevat het veel goeds, maar we vragen ons wel af of wel voldoende naar voren komt de doodstaat en vijandschap van de mens en de noodzaak van de vernieuwende werking van de Heilige Geest. Deze zaken komen wel naar voren, maar de meditaties zouden meer aangesproken hebben, wanneer daar wat meer nadruk op was gelegd. Overigens hebben we waardering voor wat de schrijfster hier biedt.

Het boekje telt 112 blz. en kost f 10,50.

4. **Opleiding tot recht verstand der Schrift** door Dr. H.F. Kohlbrugge.

Dit boekje schreef Kohlbrugge voor eenvoudigen die Gods Woord onderzoeken. Het bevat 65 min of meer korte overdenkingen over minder eenvoudige Bijbelteksten. Kohlbrugge schreef het op verzoek van Groen van Prinsterer. Het is zeer geschikt voor persoonlijke meditatie, ook bij dagsluitingen enz.

Het boekje telt 110 blz. en kost f 12,50.

5. **Het leven en sterven van Willem Slootmaker.**

Slootmaker leefde van 1840-1938. Hij woonde in Oud-Beijerland. Zijn veelbewogen leven wordt in dit boekje weergegeven. Ds. J.R. van Oordt schreef een voorwoord.

De vijfde druk verscheen, wel een teken dat er nog vraag naar is.

Het boekje telt 48 blz. en kost f 7,95.

6. **Historisch verhaal van het leven en sterven van ds. Bernardus Smytegelt** door Pieter de Vriese.

Drs. H. Florijn verzorgde deze nieuwe uitgave, die zoveel mogelijk aansluit bij het taalgebruik van De Vriese.

Het boekje handelt over de levensloop, de eigenschappen, de Godsvrucht en het Godverheerlijkend sterven van Smytegelt, die indertijd een grote plaats in de kerk heeft ingenomen. Hij is een van de bekendste en populairste predikanten uit de tijd van de Nadere Reformatie. Het is goed dat zulke predikers ook in onze dagen blijven spreken. Het werkje telt 85 blz. en kost f 10,90.

7. **Stichtelijke oefeningen** door Wilhelmus à Brakel.

De volledige titel is: Stichtelijke oefeningen over de voorbereiding, betrachting en nabetrachting van het sacrament van het Heilig Avondmaal. Hier is bijgevoegd een andere stichtelijke oefening en een stichtelijk gedicht van dezelfde auteur.

Het boekje is in hedendaags Nederlands herschreven door ds. C.J. Meeuse, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam-Zuid. In een voorwoord van diens hand lezen we o.a.: Van der Kluyt heeft het werkje van zijn grootvader enigszins uitgebreid, met name in de derde oefening zonder aan te geven, welke vragen door hem toegevoegd zijn. De toegevoegde oefening is waarschijnlijk gehouden in een Leidse huiskamer, voor een gezelschap. De eerste drie oefeningen zijn gesteld in vragen en antwoorden. Er staat veel in het boekje tot onderwijs. Men leze zelf. Het boekje telt 61 blz. en kost f 11,50.

B.

Reformatie en tolerantie door E. van Middelkoop.

Deze brochure is een uitgave van de bekende Willem de Zwijgerstichting. Er komen elk jaar twee brochures uit. Vaste donateurs ontvangen de beide brochures voor een minimumbijdrage van f 10,- per jaar. Deze brochure kost afzonderlijk f 9,50. Zij is te bestellen bij de stichting: postbus 642, 7300 AP Apeldoorn. De schrijver heeft beleidssociologie gestudeerd aan de Erasmusuniversiteit te Rotterdam en is sinds 1974 als medewerker verbonden aan de Tweede Kamer-fractie van het Gereformeerd Politiek Verbond. Na een inleiding schrijft hij over 1. Willem van Oranje, 2. Het zoeken naar nieuwe verhoudingen in de 16e eeuw, 3. Luther en Calvijn, 4. John Locke en de Verlichting, 5. Tolerantie, revolutie en democratie, en 6. Wat moet de staat verdragen?

EEN GEWICHTIG PROBLEEM?

Onze geheel plant-aardige vermageringstabletjes lossen dit probleem volledig op! Kuur voor een maand f 20,-

DROGISTERIJ SIKKING

Barvoetstraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.

Dagje uit met de vereniging? Een bruikbaar idee: een vleesfondue-avond; een vorstelijk lopend buffet; een stijlvol verzorgd diner of koffietafel in 'IRENE': gezellig, vakkundig, betaalbaar en . . . in eigen kring!

HOTEL - REST.

'IRENE'

Fam. Bostelaar
ELSPLEET

tel. 05779 - 1236

Wel eens op TEXEL geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en . . . rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van

volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 285,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan. Tel. 02223-661 of 391.

De schrijver gaat diep op zijn onderwerp in en schrijft veel om over na te denken.

B.

Het Licht overwint door Ds. W. Dekker. Uitgave van Boekencentrum, Scheveningse- weg 72, 2517 KX 's-Gravenhage

Dit boekje bevat een meditatieve uitleg van Genesis 1 : 1-3 en Johannes 1 : 1-18. Bij het lezen van het boekje hebben we hier en daar een vraagteken geplaatst. We gaan daar niet op in, omdat we de indruk hebben dat Ds. Dekker de Schrift wil laten spreken. Hij brengt allerlei gedachten naar voren, waar we mee kunnen instemmen. We kunnen er onze winst mee doen. Het boekje is leerzaam. Het telt 81 blz. en kost f 15,90.

B.



Stationssingel 50
Tel. 08385 - 13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

VOORLICHTINGSBIJEENKOMSTEN

januari en februari 1986 betreffende het
Reformatisch voortgezet onderwijs in het noorden:



SCHOLENGEMEENSCHAP
WILLEM SLUITER
voor Reformatisch (Mavo) en LBO,
Oude Rijksweg 255 te Rouveen.



SCHOLENGEMEENSCHAP
PIETER ZANDT
voor Reformatisch Mavo-Havo,
Rembrandtstraat 2 te IJsselmuiden.

Aanvang:	8.00 uur.		
woensdag	15 januari:	Doomspijk,	Hervormde Basis-school, Oude kerkweg 57.
vrijdag	17 januari:	Genemuiden,	Hervormd Centrum, Stuivenbergstraat 51.
woensdag	22 januari:	Lelystad,	Timotheusschool, Zuiderwagenveld 11.
vrijdag	24 januari:	Urk,	Ver. gebouw Irene, Wijk 8 85.
woensdag	29 januari:	Zwolle,	Stichting het Refter, Koestraat 6.
woensdag	5 februari:	Drachten,	Eben-Haëzerschool, Engwerd 1.
vrijdag	7 februari:	Rouveen,	Scholengem.schap Willem Sluiter, Oude Rijksweg 225.
donderdag	20 februari:	Oldebroek,	Eben-Haëzerschool, Bloemstraat 107.
vrijdag	21 februari:	IJsselmuiden,	Pieter Zandt-scholengemeenschap, Rembrandtstraat 2.



Stichting
Reformatische Hulpactie

„Woord en Daad”

Weet u wat leprozen zijn?



Mensen die lijden aan een vorm van melaatsheid. Veelal verlaten door familie en vrienden. Velen missen het allernodigste.

Weet u wat we voor hen doen?

Voor een aantal van hen bouwt Woord en Daad in India een nieuwe kolonie. Huizen, een kerkje/school, een kliniek, enz.

Ze hebben onze hulp dringend nodig.

Er is nog nodig f 98.000,--

Mogen zij op uw steun rekenen?

Uw gift is aftrekbaar voor de belasting.

Postbus 560, 4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 24288
Giro 30.20.900 / Bank 50.98.11.566
m.v.v. lepra

Bejaarden die (evt. tijdelijk) verzorging behoeven, bieden wij plaats in ons particuliere tehuis.
HUIZE

'Edelweiss'

Kortenburglaan 4,
3941 HR Doorn.
Telefoon 03430 - 12534

GEVRAAGD:

Preken uit de Levensbron vanaf ± 1936 tot 1966. Wie zou mij kunnen helpen. Tegen eventuele vergoeding. M. de Kruijff, Kruisweg 60, 8081 LR Elburg. Tel. 05250 - 3789.

Orgelcentrum

VAN LEEUWEN bv

URK De noord 12 Tel. 05277 - 2462 NUNSPEET Laan 53 Tel. 03412 - 57749

Uw speciaalzaak voor
KLASSIEKE ORGELS
BLADMUZIEK
GRAMMOFOONPLATEN

**NU OOK VOOR:
GOEDE BOEKEN EN
BIJBELS**

STICHTING SCHUILPLAATS

Nieuweweg 170a, Postbus 7,
3900 AA Veenendaal
Tel. 08385 - 26123

DANKT ALLE

Donateurs, kerkeraden, verenigingen en particulieren voor hun bijdrage in 1985 ontvangen.

NOG NIET EERDER IN DE GESCHIEDENIS VAN ONS VOLK WERD LEVENSBEGIN EN LEVENSEINDE, ZO ERNSTIG BEDREIGD ALS ANNO 1985.

DOOR UW BIJDRAGE WAREN WIJ IN STAAT:

- Voorlichting te geven en
- hulp te bieden

BIJ:

- Nood rond euthanasie
- Ongewenste zwangerschap
- Huwelijks- en relatie moeilijkheden
- Nood na abortus provocatus

VANUIT:

De overtuiging dat de Bijbel Gods onfeilbaar Woord is.

Ja, ook ik wil een steentje bijdragen in 1986 voor de hulpverlening van stichting Schuilplaats en meld me als donateur voor minimaal f 10,- per jaar. U ontvangt dan vier keer per jaar ons Schuilplaats periodiek.

AANMELDINGSBON

- ☐ donateur
☐ informatie
☐ levenswensverklaring voor donateurs à f 5,-, overige f 15,-

Naam:.....

Adres:.....

Postcode:.....

Woonplaats:.....

Een acceptgirokaart zal u toegezonden worden.

Bon uitknippen of overschrijven en in gesloten envelop zenden aan stichting Schuilplaats, Antwoordnummer 1306, 3900 WB Veenendaal.

Giro 1341400, RABOBANK 39.33.11.988.

**MET UW HULP KUNNEN WIJ OOK IN 1986
BLIJVEN HELPEN!**